

Monika Łada

Scenariusz lekcji geografii dla klasy III -gimnazjum

Temat lekcji: Karpaty - młode góry fałdowe.

Podstawa programowa 7.1-7.5

Cele lekcji:

Uczeń po zakończonych zajęciach:

- wymienia nazwy krain geograficznych Karpat i wskazuje je na mapie Polski
- rozróżnia Karpaty Zewnętrzne i Karpaty Wewnętrzne
- zna różnice w rzeźbie Tatr Zachodnich i Wysokich
- potrafi wymienić cechy rzeźby wysokogórskiej Tatr
- zna piętra klimatyczno-roślinne Tatr
- zna cechy klimatu górskiego
- potrafi podać przykłady zwierząt i roślin występujących w Tatrach
- charakteryzuje na podstawie różnych źródeł informacji środowisko przyrodnicze Karpat

Środki dydaktyczne:

- podręcznik i zeszyt ćwiczeń „Planeta Nowa 3”
- atlasy geograficzne
- mapa ścienna ogólnogeograficzna Polski
- komputer z rzutnikiem multimedialnym
- multimedialne programy edukacyjne, np. CD-ROM „Planeta Nowa 3” (mapa interaktywna-Tatry)
- filmy edukacyjne (PWN): *Powstanie gór fałdowych, Tatry Zachodnie, Klimat i piętra klimatyczno-roślinne w Tatrach*
- zdjęcia - Tatry Wysokie
- zdjęcia – *flisz karpacki*
- karta pracy

Metody dydaktyczne:

- burza mózgów
- pogadanka
- praca pod kierunkiem nauczyciela (z mapami)
- praca z filmami edukacyjnymi (pokaz)
- prezentacja zdjęć
- uzupełnienie karty pracy
- analiza infografiki „Wysokogórska rzeźba Tatr”, „Piętra klimatyczno-roślinne w Tatrach” zamieszczonej w podręczniku

Formy pracy:

- indywidualna
- grupowa (praca w parach)
- zespołowa

Przebieg lekcji

Wprowadzenie

1. Burza mózgów – skojarzenia związane z górami, uzupełnione pytaniami nauczyciela:
Co to są góry? Jakie są rodzaje gór? (2min)
2. Podanie tematu i celów lekcji (2min)
3. Prezentacja filmu dydaktycznego: *Powstanie gór fałdowych* (1min)

Rozwinięcie

1. Karpaty – krótka charakterystyka

- a/ czas powstania gór, rodzaj fałdowania
- b/ podział na Karpaty Zewnętrzne i Wewnętrzne w oparciu o mapę ścienną Polski, mapy w atlasach oraz mapę **Podział Karpat** (praca pod kierunkiem nauczyciela) (2min)
- c/ wyjaśnienie przez nauczyciela pojęcia - **flisz karpacki** oraz zobrazowanie go zdjęciami (1min)
- d/ uzupełnienie karty pracy - zadanie 1 i 2 (3min)

2. Krainy geograficznych Karpat

- a/ praca z mapami w atlasie oraz mapą **Podział Karpat** – wskazanie głównych krain geograficznych Karpat (2min)
- b/ uzupełnienie karty pracy - zadanie 3 – praca w parach (5min)

3. Podział Tatr na Wysokie i Zachodnie - budowa, krajobraz, cechy rzeźby wysokogórskiej

- a/ praca pod kierunkiem nauczyciela z mapą interaktywną **Podział Tatr** – (płytką CD Nowa Era); przykładowe pytania nauczyciela:
 - Która forma terenu licznie występuje w części **Zachodniej Tatr**?
 - W wyniku jakiego procesu powstają jaskinie?
 - Na czym polegają procesy krasowe?
 - Na jakich skałach zachodzą najczęściej?
 - Jakie formy terenu występują w części **Tatr Wysokich**?
 - Jakie formy terenu pozostawił lodowiec górski?
 - Jakie skały nie są podatne na procesy krasowe? (3min)
- b/ analiza infografiki **Wysokogórska rzeźba Tatr** -podręcznik str. 167 (wyjaśnienie przez nauczyciela pojęć: turnia, grań, żleb, piarg, przełęcz) (2min)
- c/ prezentacja **filmu dydaktycznego: Tatry Zachodnie** (wyjaśnienie powstania tej części gór) (ok.4min)
- d/ prezentacja **zdjęć: Tatry Wysokie** (rozpoznanie form rzeźby wysokogórskiej) (ok.2min)
- e/ uzupełnienie karty pracy - zadanie 4 i 5 (3min)

4. Piętra klimatyczno-roślinne, cechy klimatu górskiego, zwierzęta tatrzańskie

- a / prezentacja **filmu dydaktycznego: Piętra klimatyczno-roślinne w Tatrach**; na jego podstawie przypomnienie cech klimatu górskiego oraz poznanie pięter klimatyczno-roślinnych (dodatkowo - schemat w podręczniku str.167) (ok.2min)
- b/ uzupełnienie karty pracy - zadanie 6 i 7 (5min)

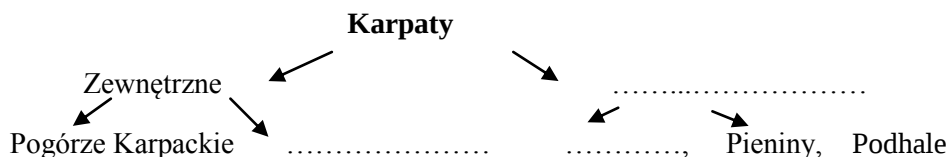
Podsumowanie

1. Uzupełnienie karty samooceny ucznia- Karpaty *załącznik nr 2* (4min)
2. Ocena pracy i aktywności uczniów (2min)

Załącznik nr 1

Karta pracy

1. Uzupełnij schemat podziału Karpat

2. Uzupełnij

a/ Karpaty to młode góry, które powstały w erze kenozoicznej podczas fałdowania

b/ Pogórze Karpackie i Beskidy zbudowane są z, czyli występujących na przemian warstw piaskowców i łupków powstałych z osadów morskich.

3. Znajdź na mapie krainy geograficzne Karpat podane w tabeli, a następnie dopisz najwyższe wzniesienie i wysokość.

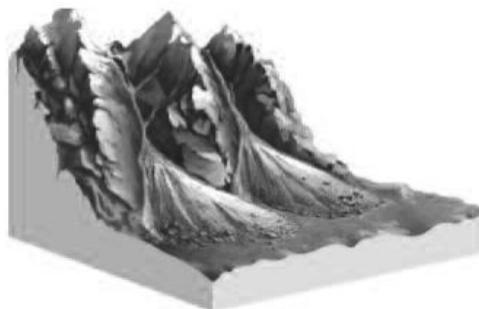
Kraina geograficzna	Nazwa szczytu	Wysokość (w m n.p.m.)
Tatry		
Pieniny	Wysokie Skałki (najwyższy) (popularny)	1050
Beskid Żywiecki		
Bieszczady		

4. Podkreśl prawdziwe informacje dotyczące Tatr Wysokich i Zachodnich

Tatry Wysokie zbudowane są głównie ze skał *granitowych* / *wapiennych*, a Tatry Zachodnie ze skał *granitowych* / *wapiennych*. W Tatrach Wysokich występuje krajobraz *krasowy* / *wysokogórski polodowcowy*, który tworzą m.in. *doliny U-kształtne* i *cyrki lodowcowe* / *jaskinie* i *wywierzyska*. W tej części Tatr występuje też *duża* / *mała* liczba jezior. Natomiast w Tatrach Zachodnich występuje krajobraz *krasowy* / *wysokogórski polodowcowy*, który tworzą m.in. *doliny U-kształtne* i *cyrki lodowcowe* / *jaskinie* i *wywierzyska*. W tej części Tatr występuje *duża* / *mała* liczba jezior.

5. Zaznacz na ilustracji odpowiednimi literami wymienione niżej elementy rzeźby wysokogórskiej

- A. piarg B. turnia
C. żleb D. grań

6. Uzupełnij tabelę – cechy klimatu górskiego w Tatrach

Czynnik klimatu	Cechy charakterystyczne
temperatura	
opady	
wiatr	

7. Uzupełni rysunek wpisując piętra klimatyczno-roślinne w Tatrach

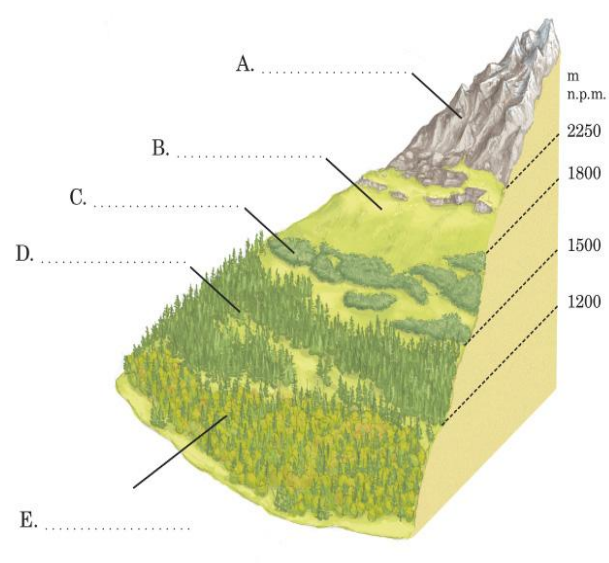
8. Podaj przykłady zwierząt występujących w Tatrach

.....

.....

.....

.....

Praca domowa

Uzupełnij w zeszyte ćwiczeń lekcję 6 - *Karpaty* str.97-100

Dla chętnych

Oblicz temperaturę powietrza na wysokości 2250 m n.p.m., wiedząc, że na wysokości 900 m n.p.m. wynosi ona 15°C

Załącznik nr 2

KARTA SAMOOCENY UCZNIA – Karpaty

Kryterium oceniania	tak	częściowo	nie
Rozróżniam Karpaty Zewnętrzne i Wewnętrzne			
Potrafię wymienić krainy geograficzne Karpat i wskazać je na mapie Polski			
Znam różnice w rzeźbie terenu Tatr Zachodnich i Wysokich			
Potrafię wymienić cechy rzeźby wysokogórskiej Tatr			
Znam piętra klimatyczno-roślinne Tatr			
Potrafię wymienić cechy klimatu górskiego			
Potrafię podać przykłady zwierząt i roślin występujących w Tatrach			
Potrafię scharakteryzować na podstawie różnych źródeł informacji środowisko przyrodnicze Karpat			